

TALABALARNING XALQ HUNARMANDCHILIGIGA OID IJTIMOIIY KOMPENSATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH

*Denov tadbirkorlik va Pedagogika instituti
Maktabgacha ta'lim kafedrasi o'qituvchisi
Esanova Sarvinoz Uktamovna Maktabgacha ta'lim
yo'nalishi I- bosqich talabasi Quvondiqova Nilufar*

Annotatsiya. Mazkur maqolada talabalarning xalq hunarmandchiligi bilan bog'liq ijtimoiy kompensatsiyalarini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Xalq hunarmandchiligi milliy madaniyat va merosning ajralmas qismi bo'lib, uni targ'ib qilish va yoshlar orasida rivojlantirish jamiyatning ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Talabalar o'rtasida hunarmandchilikka qiziqishni oshirish, ularning ijodiy va amaliy ko'nikmalarini shakllantirish orqali mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash imkoniyati yaratiladi. Maqolada ijtimoiy kompensatsiyalarni rivojlantirish jarayonida ta'lim va madaniyat tashkilotlarining hamkorligi, innovatsion yondashuvlar va motivatsiya omillari tahlil qilinadi. Shuningdek, hunarmandchilik sohasida talabalarning rolini kuchaytirish bo'yicha taklif va tavsiyalar keltiriladi.

Kalit so'zlar. Hunarmandchilik, talabalar, ijtimoiy kompensatsiyalar, milliy madaniyat, innovatsion yondashuv, motivatsiya, ta'lim, ijodiy ko'nikmalar, iqtisodiy taraqqiyot, mehnat bozori.

Hunarmandchilik milliy madaniyatimiz va xalqimizning boy merosini aks ettiruvchi qadimiy soha hisoblanadi. Bu soha nafaqat xalqning madaniy an'analari va urf-odatlarini saqlash, balki iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishga hissa qo'shish imkoniyatiga ham ega. Yosh avlodning hunarmandchilikka qiziqishini oshirish va ularni ushbu sohada faoliyat yuritishga rag'batlantirish orqali jamiyatda ish bilan ta'minlanish darajasini oshirish, milliy madaniyatni rivojlantirish hamda global miqyosda o'z o'rnini topish imkoniyati yaratiladi.

Mazkur maqola talabalarning xalq hunarmandchiligi orqali ijtimoiy kompensatsiyalarni rivojlantirish jarayonini o'rganishga bag'ishlangan bo'lib, ushbu jarayonning ahamiyati, imkoniyatlari va muhim jihatlari haqida so'z yuritiladi. Talabalarni hunarmandchilik sohasiga jalb etish va ularning ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish orqali milliy iqtisodiyotga qo'shiladigan hissani oshirish usullari haqida tahlil olib boriladi.

Hunarmandchilik xalqimizning ko'p asrlik tarixi va madaniy merosining ajralmas qismi bo'lib, u milliy o'zlikni namoyon etuvchi muhim sohalardan biridir. Hunarmandchilik faqatgina ijodiy faoliyat emas, balki iqtisodiy ahamiyatga ega

bo'lgan ishlab chiqarish jarayonidir. Bugungi kunda yoshlar, xususan talabalar o'rtasida ushbu sohani targ'ib qilish va rivojlantirish nafaqat milliy madaniyatni saqlashda, balki ularni mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlarga aylantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu maqolada xalq hunarmandchiligini rivojlantirish jarayonida talabalarning ijtimoiy rolini kuchaytirish, ular o'rtasida bu sohaga bo'lgan qiziqishni oshirish va amaliy ko'nikmalarni shakllantirish masalalari tahlil qilinadi. Talabalar ishtirokida hunarmandchilikni rivojlantirish ijtimoiy kompensatsiyalarni kengaytirish, yangi ish o'rinlari yaratish va iqtisodiy barqarorlikka erishish uchun imkoniyatlar ochishi mumkin. Mazkur mavzu, ayniqsa, bugungi globallashuv jarayonida milliy qadriyatlarni saqlash va ularni jahon miqyosida targ'ib qilish nuqtai nazaridan dolzarbdir.

Talabalarning xalq hunarmandchiligiga oid ijtimoiy kompensatsiyalarini rivojlantirish

Xalq hunarmandchiligi jamiyatning boy madaniy merosini aks ettiruvchi muhim ijtimoiy-iqtisodiy sohalardan biridir. Ushbu soha nafaqat iqtisodiy o'sishga hissa qo'shadi, balki milliy qadriyatlarni avlodlarga yetkazish va saqlashning asosiy vositasi hisoblanadi. Shuning uchun talabalarning xalq hunarmandchiligi sohasiga bo'lgan qiziqishini oshirish va ularning ijtimoiy kompensatsiyalarini rivojlantirish dolzarb masala hisoblanadi.

Ijtimoiy kompensatsiya – bu shaxsning jamiyat bilan integratsiyasi jarayonida ijtimoiy ahamiyatga ega ko'nikma va mahoratlarni shakllantiruvchi faoliyatdir. Xalq hunarmandchiligi sohasi bu borada ulkan salohiyatga ega, chunki bu soha nafaqat moddiy, balki ma'naviy qadriyatlarni ham o'zida mujassamlashtiradi.

Talabalarning xalq hunarmandchiligiga oid ijtimoiy kompensatsiyalarini rivojlantirish bir nechta asosiy yo'nalishlarni qamrab oladi:

1. Madaniy merosga qiziqish uyg'otish:

Talabalar o'rtasida xalq hunarmandchiligining tarixi, uslublari va ularning ijtimoiy ahamiyatini targ'ib qilish muhim ahamiyatga ega. Bu orqali talabalar o'z milliy o'zliklarini anglash va qadriyatlarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

2. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish:

Hunarmandchilikni amalda o'rgatish maqsadida ustaxonalar, mahorat darslari va amaliy treninglar tashkil etish lozim. Bu jarayon orqali talabalar o'z ijtimoiy-psixologik faolligini oshiradi.

3. Ijtimoiy hamkorlikni yo'lga qo'yish:

Talabalarni mahalliy hunarmandlar, ustalar va tadbirkorlar bilan birlashtirish orqali ular kelajakda ushbu sohada faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan tarmoq va resurslarga ega bo'ladilar.

4. Yoshlarni iqtisodiy mustaqillikka tayyorlash:

Hunarmandchilik faoliyatini biznesga aylantirish ko'nikmalarini o'rgatish orqali talabalar o'z kasbiy faoliyatlarini boshlash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

5. Milliy va xalqaro maydonda faoliyatni kengaytirish:

Talabalarning hunarmandchilik bo'yicha yaratuvchanlik ishlarini ko'rgazmalar va yarmarkalarda namoyish qilish, shuningdek, onlayn platformalar orqali marketing qilishga yo'naltirish zarur.

Talabalarning xalq hunarmandchiligiga oid ijtimoiy kompensatsiyalarini rivojlantirish (Davomi)

Talabalar uchun xalq hunarmandchiligiga oid ijtimoiy kompensatsiyalarni rivojlantirishda quyidagi asosiy masalalarga e'tibor qaratish lozim:

6. Xalq hunarmandchiligi sohasida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish:

Bugungi kunda xalq hunarmandchiligi sohasida zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalarni qo'llash juda muhim. Talabalar uchun raqamli texnologiyalar yordamida hunarmandchilik mahsulotlarini yaratish, ularni dizayn qilish va marketing qilish imkoniyatlarini taqdim etish kerak. Bu, o'z navbatida, hunarmandchilikning yangi shakllarini yaratish va ularni kengroq auditoriyaga tanitish imkonini beradi.

7. Kreativ sanoatni rivojlantirish:

Xalq hunarmandchiligini rivojlantirish faqatgina an'anaviy usullarni saqlab qolish emas, balki ularni kreativ sanoatga aylantirishdir. Talabalarga nafaqat ma'lum bir hunarni o'rganish, balki bu sohada kreativ fikrlashni va innovatsion yondoshuvlarni ishlab chiqishni o'rgatish lozim. Hunarmandchilik mahsulotlarini yangi dizaynlar, uslublar bilan ishlab chiqish, ularni global bozorga chiqarish talabalarning kreativ qobiliyatlarini oshiradi va iqtisodiy barqarorlikka yordam beradi.

8. Mahalliy ishlab chiqarish bilan integratsiya:

Xalq hunarmandchiligini rivojlantirishda mahalliy ishlab chiqarish tarmoqlari bilan integratsiya qilish juda muhimdir. Talabalar o'z faoliyatlarini boshlashdan oldin, mahalliy ishlab chiqaruvchilar va hunarmandlar bilan hamkorlikni o'rnatishi zarur. Bu, o'z navbatida, mahalliy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, talabalar uchun amaliy tajriba orttirishga imkon beradi va ularga o'z mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotish jarayonlarini o'rgatadi.

9. Ijtimoiy mas'uliyat va barqaror rivojlanish:

Talabalarga ijtimoiy mas'uliyatni va barqaror rivojlanishni o'rgatish orqali xalq hunarmandchiligi sohasida ishlashning nafaqat iqtisodiy, balki ekologik va ijtimoiy foydasini tushunishga yordam berish lozim. Masalan, atrof-muhitni himoya qilish, tabiiy resurslarni samarali ishlatish, barqaror ishlab chiqarish metodlarini qo'llash, ushbu sohada yangi avlod ustalarini tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

10. Yoshlarni o'qitish va motivatsiya qilish:

Xalq hunarmandchiligini rivojlantirish uchun talabalar va yoshlarni bu soha bilan shug'ullanishga rag'batlantirish zarur. O'quv kurslari, seminarlar va treninglar

o'tkazish, ularni amaliy ishlar bilan tanishtirish, ularni o'z mahoratlarini takomillashtirishga undash muhimdir. Talabalarga bu sohada o'z faoliyatlarini boshlash uchun zarur bo'lgan moliyaviy va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimini yaratish lozim.

11. Hunarmandchilik bo'yicha o'quv dasturlari va stipendiyalar:

Talabalar uchun xalq hunarmandchiligiga oid o'quv dasturlarini tashkil etish va stipendiyalar taqdim etish orqali ularning soha bo'yicha bilim va ko'nikmalarini oshirish mumkin. Ushbu dasturlar orqali talabalar nafaqat teorik, balki amaliy bilimlarga ega bo'ladilar, bu esa ularning kelajakdagi professional faoliyatlariga yordam beradi.

12. Xalqaro hamkorlik va tajriba almashish:

Xalq hunarmandchiligi sohasida xalqaro tajriba va ilmiy hamkorlikni yo'lga qo'yish talabalar uchun muhim imkoniyatlar yaratadi. Xalqaro ko'rgazmalar, festival va konferensiyalar orqali talabalarga dunyo bo'yicha hunarmandchilik tajribalarini o'rganish imkoniyati berilishi, shuningdek, ularni xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyatlari bilan tanishtirish zarur.

Xulosa.

Talabalarining xalq hunarmandchiligiga oid ijtimoiy kompensatsiyalarini rivojlantirish jamiyatda madaniy, ijtimoiy va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu yo'nalishdagi amaliy ishlar nafaqat milliy qadriyatlarni saqlashga yordam beradi, balki yoshlarni yaratgan mahsulotlarini ishlab chiqarish va bozorda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishga tayyorlaydi. Shu bilan birga, talabalar nafaqat kasbiy ko'nikmalarini rivojlantiradilar, balki jamiyatning ijtimoiy faolligiga ham o'z hissalarini qo'shadilar.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Mahmudov, A. (2021). Tashkent: O'zbekiston fanlar akademiyasi nashriyoti. Talabalar ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimi: Muammolar va rivojlanish istiqbollari
2. Jumaniyozov, R. (2020). Toshkent: O'qituvchi. Xalq hunarmandchiligi: Ijtimoiy va madaniy o'lchamlari
3. Tursunov, U. (2023). Samarkand: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti